

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Dukesa a členov senátu JUDr. Juraja Semana, JUDr. Dariny Ličkovej, JUDr. Anny Markovej a JUDr. Aleny Priecelovej, v právnej veci navrhovateľa **P. S. s. r. o., B., M.**, proti odporkyni, **I. H., bývajúcej v B., Ľ., o zaplatenie 89 832 Sk**, ktorá sa viedla na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 8Cb 71/03, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu zmenkovému platobnému rozkazu Krajského súdu v Bratislave z 27. mája 2003 č. k. Zm 11/03 – 11, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 13. októbra 2005 č. k. 8Cb 71/03 – 71 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 13. februára 2007 č. k. 40bo 388/2005 – 113, takto

r o z h o d o l :

Mimoriadne dovolanie **z a m i e t a.**

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov konania.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave na návrh navrhovateľa vydal 27. mája 2003 zmenkový platobný rozkaz, ktorým uložil odporkyni povinnosť do 3 dní zaplatiť navrhovateľovi 89 332 Sk zmenkovej sumy so 6 % úrokom od 18. decembra 2002 do zaplatenia, zmenkovú

odmenu 299 Sk a uhradiť mu 4 490 Sk trov konania, alebo v rovnakej lehote podať odôvodnené námietky.

Odporkyňa v zákonnej lehote proti zmenkovému platobnému rozkazu podala námietky. V námietkach uviedla, že sa svojim podpisom nezaviazala zaplatiť zmenkovú pohľadávku vo výške 89 832 Sk, keďže nepodpísala zmluvu o revolvingovej pôžičke. Podpisy na zmluve nie sú jej, zmluvu v takejto podobe by nikdy nepodpísala lebo je nevýhodná.

Krajský súd v Bratislave po pojednávaní podľa § 175 ods. 3 O. s. p. prejednal námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu a rozsudkom z 13. októbra 2005 rozhodol, že sa zmenkový platobný rozkaz ponecháva v platnosti. V odôvodnení rozsudku uviedol, že odporkyňa v písomne podaných námietkach nespochybňovala platnosť zmenky, výšku zmenkovej sumy a nenamietala ani porušenie dohody o vyplňovacom práve k biankozmenke. Až vo svojom neskoršom podaní a vo svojej výpovedi uviedla, že nepodpísala ani zmenku ani dohodu o spôsobe jej vyplnenia. Keďže v zmenkovom konaní platí koncentračná zásada a na tieto neskôr podané námietky už súd podľa zákona nemohol prihliadať. Zmenka a zmenková suma neboli spochybňované, preto nebolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie na zistenie pravosti podpisu odporkyne na zmluve a pôžičke aj s prihliadnutím nato, že odporkyňa sama potvrdila, že o pôžičku žiadala, prevzala a splácala ju.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, rozsudkom z 13. februára 2007 č. k. 40bo 388/2005 – 113 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. V odôvodnení rozsudku uviedol, že všetky námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podliehajú koncentračnej zásade podľa § 175 ods. 4 O. s. p., z čoho vyplýva, že nie je možné na neskôr podané námietky prihliadnuť. Platí teda, že ak niektorá z námietok nie je včas uplatnená v trojdňovej lehote po doručení zmenkového platobného rozkazu, nemôže na ňu súd prvého stupňa, ale ani odvolací súd prihliadnuť. Ak účastník, ktorý podal námietky dodatočne (v tomto prípade neplatnosť zmenky v súvislosti s podpisom vyplňovacieho práva k bianko zmenke, výška zmenkovej sumy) a opätovne ich vnesie v odvolacom konaní, ide o nové námietky proti zmenke, ktorými sa nemôže súd prvého stupňa ani súd odvolací zaoberať. V tomto postupe tkvie koncentračná zásada platná v zmenkovom práve. Ak žalovaná vznesla námietku proti zmenkovému platobnému rozkazu ohľadne neplatnosti revolvingovej zmluvy o pôžičke lebo

ju nepodpísala, pričom v tejto námietke nespochybnila platnosť zmenky ani výšku zmenkovej sumy, nemohli už súdy na neskôr podanú námietku týkajúcu sa samotnej zmenky brať zreteľ, pretože išlo o dodatočne vznesenú námietku, na ktorú podľa zákona nie je možné prihliadať.

Rozsudok odvolacieho súdu nadobudol právoplatnosť 17. apríla 2007.

Proti rozhodnutiam súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu podal na podnet žalovanej mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky. V dovolaní uviedol, že pri vydaní zmenkového platobného rozkazu sa súd dopustil závažného procesného pochybenia v tom, že zmenkový platobný rozkaz vydala a podpísala vyššia súdna úradníčka Mgr. A. U.. V čase jeho vydania (27. mája 2003) bol platný zákon č. 425/2002 Z. z. o vyšších súdnych úradníkoch a o zmene a doplnení zákona č. 335/1991 Zb. o súdoch a sudcoch v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2002. V § 6 písm. a) bod 5 citovaného zákona je uvedené, že sudca môže v občianskom súdnom konaní písomne poveriť súdneho úradníka na konanie o návrhoch na vydanie platobného rozkazu, vrátane rozhodovania o oneskorene podaných a neodôvodnených odporoch. Zákonodarca mal v tomto prípade na mysli len platobný rozkaz podľa ustanovenia § 172 O. s. p., a nie zmenkový platobný rozkaz. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. II ÚS 83/1999, ktorý definuje platobný rozkaz len v medziach ustanovení § 172 – 174 O. s. p. V opačnom by v § 6 písm. a) al. 5 zák. č. 425/2002 Z. z. bolo zahrnuté aj slovo zmenkový, vrátane rozhodovania o námietkach. Až po zrušení čl. I. uvedeného zákona sa rozšírila právomoc vyšších súdnych úradníkov aj na vydanie zmenkového a šekového rozkazu vrátane rozhodovania o neskoropodaných námietkach. V čase rozhodovania mal vo veci konať a rozhodovať predseda senátu krajského súdu.

Zmenkový rozkaz vydal krajský súd po predložení originálu zmenky. Zo spisu vyplýva, že zmenka bola pôvodne vydaná ako nevyplnená tzv. biankozmenka a až následne bola podľa bodu 3 dohody o vyplňovacom práve bola doplnená suma zmenky, dátum platnosti a platobné miesto. Aby mohol zmenečník dlh zo zmenky zaplatiť, musí byť k tomu majiteľom zmenky kvalifikovaným spôsobom vyzvaný. K podanému návrhu však navrhovateľ nepredložil dôkaz o tom, že by doplnenú zmenku predložil odporčyni k plateniu. Podľa dovolateľa dôkaz o včasnom predložení zmenky mal navrhovateľ k návrhu predložiť ako ďalšiu listinu na uplatnenie práva. Predloženie zmenky na zaplatenie zmenečníkovi

a preukázanie tejto skutočnosti súdu je jedna z podmienok vydania zmenkového platobného rozkazu.

Napokon v rozhodnutiach je nesprávne uvedený deň splatnosti zmenky ako 18. december 2002. Zmenka bola splatná 17. decembra 2002. Uvedená skutočnosť má vplyv na úrokovacie obdobie.

Podľa dovolateľa bolo konanie zaťažené vadou uvedenou v § 237 písm. g a súčasne aj nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p. Navrhol, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

Žalovaný navrhol mimoriadne dovolanie zamietnuť.

Žalovaná vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že sa s nim stotožňuje. Uviedla tiež, súd jej poslal len zmenkový platobný rozkaz bez fotokópie zmenky, aby sa k nej mohla vyjadriť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že boli splnené podmienky na podanie mimoriadneho dovolania podľa § 243e O. s. p., vec preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O. s. p.) v napadnutom rozsahu podľa § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie nie je opodstatnené.

Zmenkové konanie je zvláštnym, typom konania, ktorého charakter je daný predovšetkým jeho špecifickým predmetom, ktorým sú nároky zo zmeniek. Záujmom na rýchлом rozhodovaní o týchto nárokoch je motivovaná úprava špecifickej štruktúry konania, podmienok konania a foriem rozhodovania. Je to konanie skrátené, v ktorom možno uplatňovať len nároky zo zmenkových záväzkov, ktoré majú zvláštny nesporný, abstraktný a priamy charakter. Jedným z osobitných znakov uvedeného konania je dôsledne uplatnený koncentračný princíp, ktorý sa prejavuje v tom, že určité procesné úkony možno účinne urobiť len vo vymedzenom procesnom štádiu.

Prvou fázou zmenkového konania je vydanie zmenkového platobného rozkazu. Nevyhnutnou, ale zároveň postačujúcou podmienkou pre jeho vydanie je podľa § 175 ods. 1 O. s. p. okrem návrhu predloženie prvopisu zmenky, o pravosti ktorej niet dôvodu pochybovať a ďalšie listiny potrebné na uplatnenie práva. Súd pred vydaním rozkazu skúma len či uplatňované právo zo zmenkového záväzku skutočne zo zmenky vyplýva a či zmenka má minimum formálnych náležitostí. Ak sú uvedené predpoklady splnené, zmenku bez skúmania ďalších skutočností vydá.

Zmenkovým rozkazom súd uloží žalovanému, aby do troch dní zmenkovú pohľadávku zaplatil alebo podal proti rozkazu námietky. Ak námietky nie sú podané, zmenkový rozkaz nadobúda účinky právoplatného rozkazu. Námietky sú jediným procesným prostriedkom, ktorým možno týmto účinkom zmenkového rozkazu zabrániť. Výnimkou je výrok o trovách konania, proti ktorému možno podať odvolanie. V odpore musí žalovaný uviesť všetky výhrady, ktoré proti platobnému rozkazu má. Zákon z pohľadu účinkov a požadovanej formy nerozlišuje námietky procesnej povahy od námietok, ktoré majú charakter hmotnoprávny, ktoré napadajú samotnú zmenku alebo skutočnosti, ktoré so zmenkou súvisia, ani námietky absolútne od námietok relatívnych. Pre námietky a konanie o námietkach sa prísne uplatňuje koncentračná zásada, spočívajúca v tom, že v konaní o námietkach súd môže preskúmať len námietky, ktoré boli podané v lehote troch dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu. Na neskôr podané námietky už súd nemôže brať zreteľ (§ 175 ods. 3 O. s. p.). Výnimkou z uvedeného pravidla nemôžu byť ani námietky uvedené až v dovolaní podľa § 236 a nasl. (riadne dovolanie) ani v mimoriadnom dovolaní podľa § 243e a nasl. O. s. p. Žiadnym z uvedených dovolaní nemožno do konania vniesť námietky, ktoré neboli podané v lehote stanovenej v § 175 ods. 1 O. s. p. a urobiť ich tak predmetom konania o námietkach podľa § 175 ods. 3 O. s. p.

Ani jednu z troch námietok uvedených v dovolaní žalovaná neuplatnila a nebola preto predmetom konania o námietkach na súde prvého stupňa a v odvolacom konaní. Pokiaľ ide o námietku, že v zmenkovom platobnom rozkaze je nesprávne uvedený deň splatnosti i námietky, že k návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu mal byť priložený dôkaz o včasnom predložení zmenky zmenečníkovi (správne zrejme vystaviteľovi, keďže v prejednávanej veci ide o zmenku vlastnú, ktorá nemá zmenečníka), nepochybne sa nimi súd prvého stupňa ani odvolací súd nemohol zaoberať a brať na ne zreteľ. Navyše dovolací súd

nesúhlasí s názorom dovolateľa, že podmienkou pre vydanie zmenkového platobného rozkazu je doloženie dôkazu o tom, že zmenka bola predložená na platenie žalovanej. Takúto povinnosť neukladá ani Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb. (ďalej len zákon) ani Občiansky súdny poriadok. Zákon síce v § 38 čl. I ukladá majiteľovi zmenky povinnosť predložiť zmenku na platenie, avšak ak tak neurobí, je sankciou zánik záväzku len proti postihovým dlžníkom. Voči priamemu dlžníkovi (pri cudzích zmenkách zmenečníkovi) podľa § 53 ods.1 čl. I zostáva záväzok nedotknutý. To isté platí s použitím § 77 ods. 2 a § 78 ods. 1, čl. I zákona pri vlastnej zmenke aj vo vzťahu k vystaviteľovi, ktorý je priamym (hlavným) zmenkovým dlžníkom. Keďže existencia zmenkového záväzku žalovanej nie je závislá na tom, či jej zmenka bola na platenie predložená, nemôže byť podmienkou pre vydanie rozkazu doloženie dôkazu o predložení zmenky. Kvalifikovanou listinou potrebnou na uplatnenie práva je protestná listina, avšak len pri uplatňovaní zmenkového práva proti nepriamym dlžníkom.

Tretia v mimoriadnom dovolaní uvádzaná námietka má čisto procesnú povahu. Ako už bolo uvedené, zákonná úprava zmenkového konania nerozlišuje námietky procesné od hmotnoprávných a nevyklučuje uplatnenie koncentračnej zásady ani pri procesných námietkach. V literatúre sa vyskytuje názor, že koncentračná zásada nedopadá na tie procesné námietky, ktoré poukazujú na nedostatok podmienok konania, na ktoré musí súd prihliadať počas celého konania a to aj bez námietky účastníkov (Bureš/Drápal/Mazanec, Občianský soudní řád, komentář, 4. vydání. C.H Beck Praha, str. 480). Výnimka z koncentračnej zásady sa však podľa názoru dovolacieho súdu môže vzťahovať len na také vady konania, ktoré bránia tomu, aby súd mohol vo veci konať a dôsledkom má byť zastavenie konania, prípadne postúpenie veci na prejednanie vecne príslušnému súdu. Ide o prípady nedostatku spôsobilosti byť účastníkom konania, nedostatok právomoci súdu, prekážka litispendencie, právoplatne rozhodnutej veci, prípadne vecná nepríslušnosť súdu. V prejednávanej veci nejde o žiadnu z týchto väd konania. Podľa názoru dovolacieho súdu námietka poukazujúca nato, že platobný rozkaz vydal vyšší súdny úradník, hoci mu zákon takéto oprávnenie nedáva, nie je námietkou, na ktorú by mohol brať súd zreteľ bez ohľadu na obmedzenie stanovené v § 175 ods. 3 O. s. p.

Vo veci rozhodol súd, ktorý bol vecne i funkčne na prejednanie príslušný, rozhodoval však v nesprávnom obsadení, keď miesto sudcu rozhodoval vyšší súdny úradník, hoci podľa

právnej úpravy účinnej v čase vydania zmenkového platobného rozkazu na takýto úkon nebol oprávnený. Proti rozkazu podala žalovaná námietky. Námietky sú formou obrany proti zmenkovému platobnému rozkazu. Nie sú však opravným prostriedkom v zmysle ich úpravy v štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku. Klasickým účinkom riadnych opravných prostriedkov je to, že majú okrem suspenzívneho účinku aj devolutívny účinok. Námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu devolutívny účinok nemajú, pretože v konaní o námietkach, ktoré podanie námietok vyvolá, nerozhoduje nadriadený súd, ako je to pri odvolaní, ale súd, ktorý zmenkový platobný rozkaz vydal. Konanie o námietkach je netypickým i v tom, že nepreskúmava len vecnú správnosť zmenkového rozkazu, ale spravidla sú v tejto fáze konania predmetom skúmania a hodnotenia skutočností odlišné od skutočností, ktoré boli predmetom skúmania súdu a podkladom pri vydaní platobného rozkazu. Podkladom zmenkového rozkazného konania je len tvrdenie navrhovateľa a zmenka. Pred vydaním zmenkovému platobnému rozkazu súd síce musí podrobiť skúmaniu aj zmenku avšak len z hľadiska jej formálnych náležitostí a v rozsahu potrebnom pre predbežný záver o jej pravosti (znenie zákona v § 175 ods. 1 „, o pravosti, ktorej nie je dôvod pochybovať“). Obsahom konania o námietkach preto spravidla nie je len preskúmanie správnosti postupu súdu pri vydaní zmenkovému platobnému rozkazu, ale najmä zisťovanie a hodnotenie oveľa širšieho okruhu skutočností uvádzaných v námietkach a ich spôsobilosti zbaviť žalovaného zmenkového záväzku. Ide o nové skutočnosti, ktoré neboli (ani nemohli byť) predmetom skúmania a hodnotenia súdu pri vydávaní zmenkovému platobnému rozkazu. Konanie o námietkach má preto len zriedka charakter opravného konania, spravidla je pokračovaním konania prvého štádia zmenkového konania (vydanie zmenkového platobného rozkazu) a rozsudok v ňom vydaný je výsledkom komplexného zhodnotenia všetkých skutočností majúcich vplyv na záver o existencii zmenkového záväzku a povinnosti žalovaného ho splniť. Rozhodnutie súdu o námietkach je rozhodnutím súdu prvého stupňa, proti ktorému je prípustné odvolanie. Ani rozhodnutie súdu, ktorým sa zmenkový rozkaz zrušuje nie je vrátením veci do pôvodného štádia na nové prejednanie. V takom prípade už nie je možné zmenkový platobný rozkaz znovu vydať.

Z uvedeného vyplýva, že po podaní námietok je až rozhodnutie súdu o námietkach konečným výsledkom konania na súde prvého stupňa. V prejednávannej veci o námietkach, tak ako to upravuje procesný predpis, rozhodol sudca. Ak pri vydaní zmenkového platobného

rozkazu došlo k vytýkanej procesnej chybe, bola zahojená samotným prejednaním námietok a rozhodnutím súdu o námietkach v zákonom predpísanom obsadení.

Dovolací súd považoval v mimoriadnom dovolaní uvádzané námietky za neopodstatnené. Mimoriadne dovolanie preto podľa § 243b ods. 1 v spojení s § 243i ods. 2 O. s. p. zamietol. Žalobca mal v dovolacom konaní úspech patrí mu preto náhrada trov dovolacieho konania. Podľa § 148a ods. 2 O. s. p. povinnosť nahradiť trovy konania má žalovaná, na ktorej podnet generálny prokurátor podal mimoriadne dovolanie. S prihliadnutím na okolnosti prejednávanej veci a osobné pomery žalovanej, pre ktoré ju súd prvého stupňa oslobodil od platenia súdnych poplatkov, súd žalobcovi podľa § 150 O. s. p. náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. marca 2010

JUDr. Peter Dukes, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: H.